

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGSLIGA MEDIER

Så bytte vi namn på myndighetens målgrupp

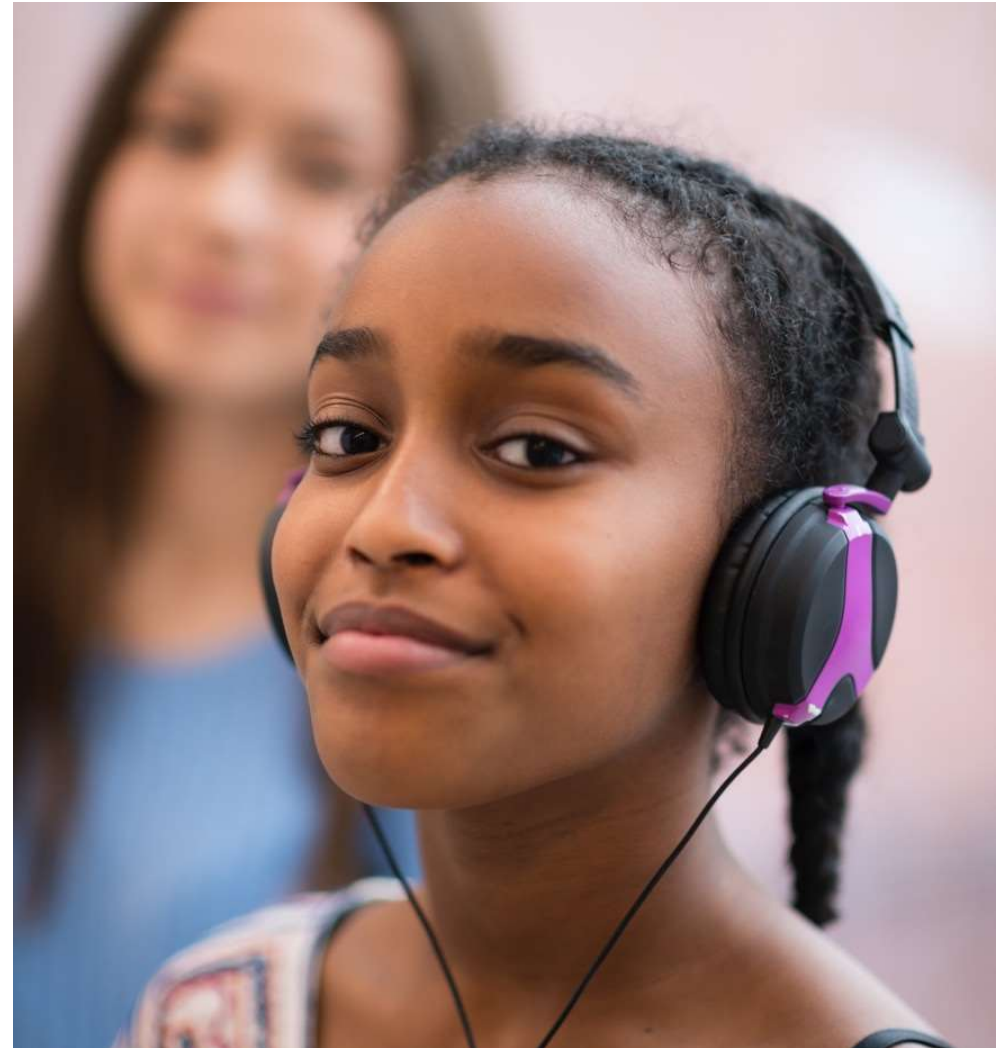

Vem är jag?

- Maria O'Donnell
- Journalist
- Arbetat med anpassade/tillgängliga medier i snart fyrtio år
- Tjugo av de åren med lättläst svenska på Centrum för lättläst
- Tio år på Myndigheten för tillgängliga medier, MTM
- Idag: Ansvarig för brukardialog och språkfrågor på MTM
- Sammankallande i myndighetens terminologigrupp

Innehåll:

1. Språklagen från 2009
2. Detta är och gör Myndigheten för tillgängliga medier, MTM
3. Detta är MTM:s målgrupper
4. Varför behövde vi en ny term för vår målgrupp?
5. Så arbetade vi fram den nya termen för vår målgrupp
6. Var står vi idag?

Språklagen § 12

Myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.

Språklagen § 11

Språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt.

Detta är MTM

- MTM, Myndigheten för tillgängliga medier är en statlig myndighet som arbetar på uppdrag av svenska regeringen, Kulturdepartementet.
- Alla ska ha möjlighet att läsa på sina villkor
- MTM är Sveriges kunskapscentrum för tillgängliga medier. Vi arbetar för att alla ska ha tillgång till litteratur, nyheter och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar, oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.
- Vi gör läsning möjlig för alla

Kunskapscentrum

- Vi är ett nationellt kunskapscentrum för tillgänglig läsning. Det betyder att vi samlar och sprider kunskap om hur läsning kan bli möjlig för alla.

Tillgängliga medier?

SVENSK TERM:	tillgänglig
FÖRKLARING:	Begreppet används här om bostäder och boendemiljöer som personer med nedsatt funktionsförmåga kan ta sig till och ta sig runt i. Bostäder som kan utnyttjas av rullstolsburna personer är tillgängliga.

Tillgängliga medier?

SVENSK TERM:	medier
FÖRKLARING:	Avser olika hjälpmedel för att överföra ett budskap från en avsändare till en, eller till flera olika mottagare. Medier omfattar ofta mycket konkreta produkter.

Detta gör MTM

- Vi producerar talböcker
- Vi ser till att det finns taltidningar
- Vi ger ut taktila material, bland annat böcker på punktskrift, samt taktila bilderböcker
- Vi ger ut lättlästa böcker och nyheter

Legimus

- Digitalt bibliotek med 100 000 titlar talböcker och böcker på punktskrift
- Skillnad på talbok och ljudbok
- I Legimus finns alltså talböcker

Målgruppen

- **Personer med:**
- synnedsättning
- dyslexi
- NPF-diagnoser
- intellektuella funktionsnedsättningar
- motoriska svårigheter
- demens
- afasi
- språkstörning

§ 17 Upphovsrättslagen

- **17 §** En person med *syn- eller annan läsnedsättning* som på grund av detta inte kan ta del av ett offentliggjort verk i form av en bok eller annan skrift, notation eller tillhörande illustration i väsentligen samma utsträckning som en person utan en sådan nedsättning får framställa exemplar av verket i ett för honom eller henne *tillgängligt format*.

Viktig men svår term

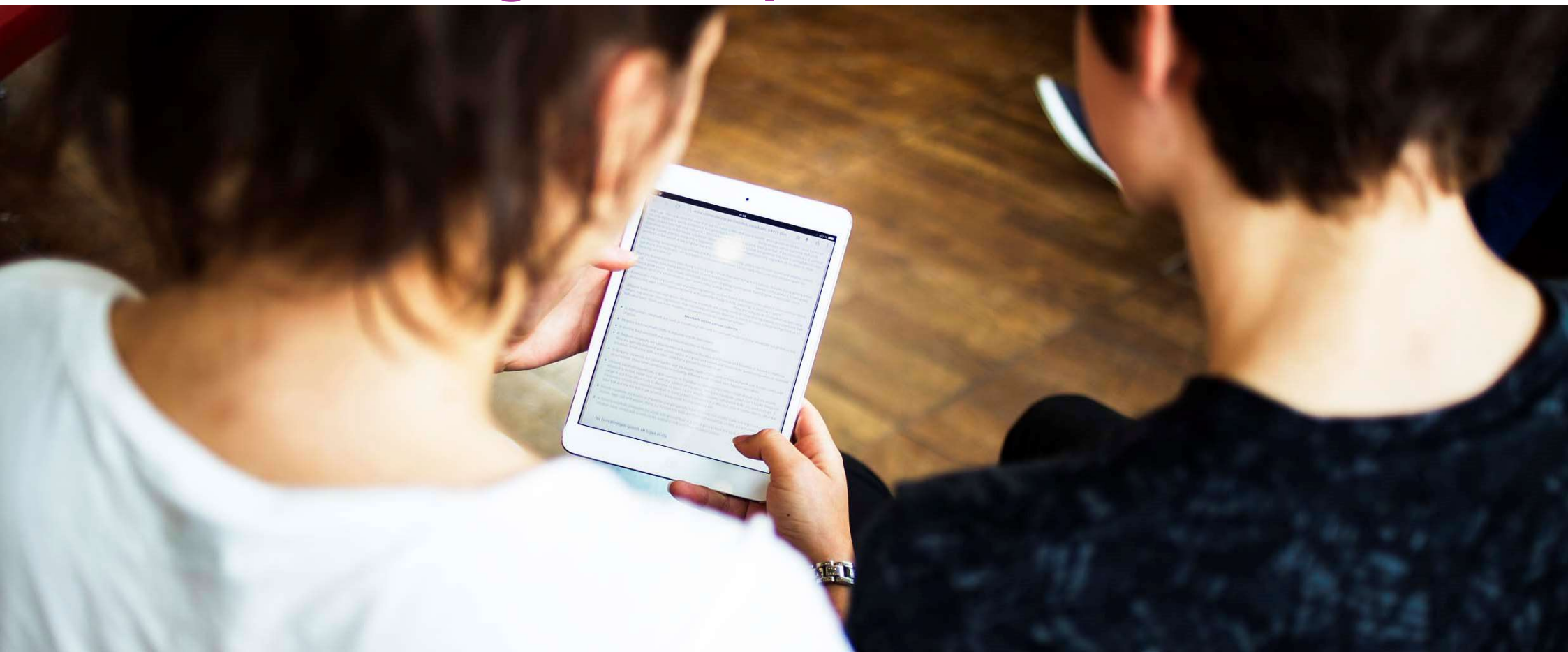
"Person med syn- eller annan läsnedsättning"

- Långt och snårigt
- Kritik från synskaderörelsen
- Språklagen: vårdat, enkelt och begripligt

Arbetsprocessen

- "Print disability" heter det på engelska
- "Personer som har svårt att läsa tryckt text"
- Men punktskrift är ju också "tryckt" text?
- (Vi använder termen "svartskrift" för detta på svenska)
- "Personer som har svårt läsa svartskrift?"
- Vi kallade in stöd av terminolog Henrik Nilsson

Orden är viktiga – och politiska

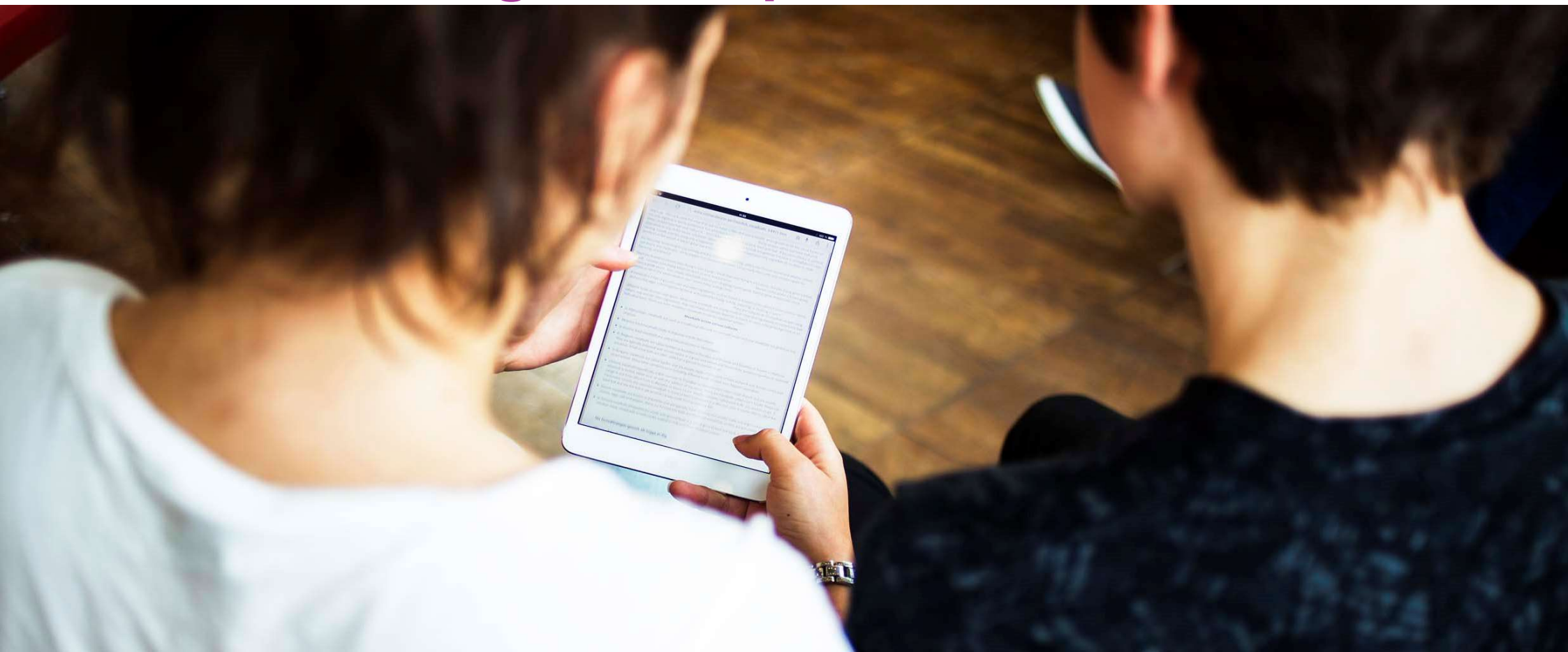

- Handikappad
- Funktionshindrad
- Person med funktionsnedsättning

Hindren finns inte hos personen utan i miljön

Man har en nedsättning, man är det inte

Orden är viktiga – och politiska

Vad kom vi då fram till?

- Vi tänkte på det lagliga
- Vi tänkte på det begripliga
- Vi tänkte på det politiska

Person som möter läshinder

Person som möter läshinder

Definition: person som kan tillgodogöra sig text under förutsättning att texten förmedlas i ett tillgängligt format

Anm.: Läshinder skapas av otillgängliga format. För att undanröja läshinder kan det vara nödvändigt att göra texten mer tillgänglig, exempelvis genom uppläst eller taktil form eller genom digitala tillgängliga format.

Använd inte termen "läshindrad" för detta begrepp.

Förankringsprocessen

- Vi talade med myndighetens brukarråd - de tyckte olika
- Vi talade med medarbetarna - och de tyckte också olika
- Vi talade också med myndighetens ledningsgrupp, och beslöt oss för att prova oss fram

Vi provar!

- Vi ordnade skrivarstugor där medarbetarna fick prova att använda den nya termen i texter
- Vi började använda termen i texter där den kunde användas. Hänvisade vi till lagen kom vi inte undan den gamla termen. Men i andra mer övergripande och generella sammanhang började den nya termen fungera.
- Termen är inte beslutad, den är heller inte oomstridd. Men ju mer vi använder den, desto mer får den fäste i verksamheten.

Den nya termen i praktiken

Läs guldet

Tillgänglig läsning för alla

” Läsguldet är MTM:s pris för tillgänglig läsning. Det uppmärksammar personer, organisationer eller institutioner som på ett kreativt, inspirerande och inkluderande sätt skapar möjlighet för personer med **syn- eller läsnedsättning** att läsa på sina villkor.”

- "Läsguldet är MTM:s pris för tillgänglig läsning. Det uppmärksammar personer, organisationer eller institutioner som på ett kreativt, inspirerande och inkluderande sätt skapar möjlighet för **personer som möter läshinder** att läsa på sina villkor. "

Tack för idag!

Maria O'Donnell

maria.odonnell@mtm.se

www.mtm.se